

2001-09-27

JÓVÁHAGYOM:

Dr. Hellebrandt László

aláírás

Dr. Horváth József r. vezérőrnagy
csoportfőnök

Törlés folyamatban!
Herezeg Miklós

E M L É K E Z T E T Ő

az 1989. június 5-i parancsnoki értekezletről

Jelen voltak:

Dr. Horváth József	r. vezérőrnagy	- csoportfőnök,
Esvégh Miklós	r. ezredes	- csoportfőnök-helyettes,
Dr. Földvári László	r. ezredes	- csoportfőnök-helyettes,
Sóty Tibor	r. őrnagy	- MSZMP BM 5. PB titkára,
Reményi Géza	r. őrnagy	- BM III/III-1 Osztály helyettes vezetője,
Timár Zoltán	r. alezredes	- BM III/III-2 Osztály vezetője,
Dr. Kovács János	r. őrnagy	- BM III/III-3 Osztály vezetője,
Forgács Lajos	r. alezredes	- BM III/III-4 Osztály vezetője,
Szelőczei István	r. alezredes	- BM III/III-5 Osztály vezetője,
Jávor Miklós	r. alezredes	- BM III/III-6 Osztály vezetője,
Hajós Sándor	r. őrnagy	- BM III/III-7 Osztály helyettes vezetője,
Tóth Kálmán	r. őrnagy	- BM III/III-A Óa. Alo. vezetője,
Kovács János	r. százados	- operatív titkár.

Meghívottak: - az 1. napirendhez:

Dr. Mátyás József	r. ezredes	- Somogy Megyei RFK ab. helyettes,
Dr. Riedling Lőrinc	r. alezredes	- MSZMP Somogy Megyei RFK PB titkára
Dr. Balogh György	r. százados	- Somogy Megyei RFK III/III Osztály vezetője.

N a p i r e n d :

1. A Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság III/III Osztály vezetőjének beszámolója - írásos jelentés alapján - az 1984. január 1. és 1988. december 31. között végzett munkáról.

Előadó: Dr. Balogh György r. százados
osztályvezető

Felélő: Esvégh Miklós r. ezredes
csoportfőnök-helyettes

2. Egyebek.

1. Az előterjesztett jelentéssel kapcsolatban kérdést tett fel, illetve hozzászólt:

Dr.Horváth József r.vezérőrnagy, Dr.Mátyás József r.ezredes, Dr.Riedling Lőrinc r.alezredes, Timár Zoltán r.alezredes, Forgács Lajos r.alezredes, Szelőczei István r.alezredes, Dr.Kovács János r.őrnagy, Tóth Kálmán r.őrnagy és Dr.Balogh György r.százados elvtárs.

A napirendet Dr.Horváth József r.vezérőrnagy elvtárs foglalta össze:

Utalt arra, hogy a napirend a területi III/III osztályok vezetőinek beszámoltatása sorába illeszkedik, és mind a jelentés, mind a hozzászólásokban elhangzottak ismét igazolták a csoportfőnökség vezetésének e korábbi döntésének helyességét és hasznosságát.

Egyetértett azokkal az észrevételekkel, amelyek a beszámolót érintenek, az operatív helyzetértékelést tárgyilagosságnak, a munka iránya és feladatai tekintetében az elgondolásokat alapvetően reálisnak, előremutatóknak értékelték. Megállapította, hogy a jelentés és a kérdésekre adott szóbeli kiegészítések jól érzékeltették a változó politikai körülmények között az osztály - a beosztottak - és a megyei állambiztonsági szerv vezetésének helyzetét, tevékenységét, gondjait, problémáit. A beszámoló e tekintetben kicsit az egész ország helyzetét is tükrözte, hiszen a jövőt illető kérdőjelek és a bizonytalanság több kérdésben minden megyében tapasztalható.

Csoportfőnök elvtárs a jelentésben foglaltakra és a hozzászólások során elhangzott megállapításokra reflektálva kitért az alábbiakra:

Felhívta a figyelmet, hogy átalakuló társadalmunkkal együtt a fogalomhasználatunkon is változtatni szükséges és e téren is meg kell szüntetni a totalitárius jellegű, a pontatlan, a jogállamiság kereteibe nem illeszthető megközelítést és fogalmakat. Így például az "ellenséges erők" vagy az "ifjúságvédelem", "kulturális elhárítás" kifejezésekről át kell térni az "alkotmányellenes, törvényellenes" esetleg "társadalomellenes", "az ifjúságot szélsőséges politikai célok érdekében felhasználni akaró alkotmányellenes erők" megfogalmazásokra.

Helyesnek minősítette ilyen szempontból azt a gyakorlatot, hogy az osztály elhárító munkájában nem alternatív szervezetekkel, hanem az azok társadalomra veszélyes, méginkább alkotmányellenes, törvényellenes tevékenységet folytató tagjaival foglalkozik. Fontos feladat ezekben a szervezetekben a tevékenységére hatni és annak irányát befolyásolni tudó operatív pozíciók kiépítése. Ma legkövetlenebb feladatunk és érdekünk, hogy a jogállamiságba, a többpártrendszeren alapuló demokráciába való békés átmenetet a magunk eszközeivel elősegítsük, oly módon, hogy közben az MSZMP pozícióinak megőrzését is lehetőség szerint segítsük, illetve erősítsük, mivel az átmenet vezénylése az ő kezében van. Ha ezt elmulasztjuk az átmenet is veszélybe kerülhet.

Mindez többirányú összetett feladatot, és az állambiztonsági munka kapcsolatrendszerének, tartalmának újragondolását és hatékony mozgatóját is igényli.

Az átmeneti időszakban az állambiztonsági szolgálatnak ki kell formálni a jogállamiság politikai feltételrendszerének megfelelő új arculatát, társadalmi legitimitását biztosító funkció rendszerét, amely az alkotmányosság védelme talajáról azt is jelenti, hogy minden törvényesen működő szervezettel kapcsolatot kell kiépíteni és az ezekben vagy ezeken kívül jelentkező mindenfajta politikai szélsőséges megnyilvánulást kezelnie kell. A jövőt illetően tehát az alternatív szerveződések szerint kell megítélni, hogy alkotmányos keretekben működnek-e, tevékenységük hasznos-e a társadalom számára, hogy mennyire képesek pozitív társadalmi értékek, célok közvetítésére, mennyire érettek és képesek a józan politikai párbeszédre. Ma ez utóbbi elérése a fő cél és e szerveződésekben az ilyen irányú törekvéseket, folyamatokat kell elősegítenünk sajátos eszközeinkkel. Ahol lehetséges, ott orientáljunk, ahol szükséges, ott viszont bomlasszunk és a lejáratódást segítsük elő, de nem szabad egységes célt kitűzni minden szervezet vonatkozásában.

Az MSZMP által kezdeményezett demokratikus társadalmi átalakulást természetesen csak kellő informáltság birtokában tudjuk elősegíteni, ezért az információszerző munka elsőrendű fontosságú. Erre alapozhatjuk operatív lépéseinket és tájékoztató, szignalizációs tevékenységünket. Szakítani kell azonban azzal a szemlélettel, amely a munka eredményességét az információk mennyisége és a tett intézkedések számának összevetésében méri. Ugyanígy fontos a statisztikai szemlélet meghaladása, az ügyek, ellenőrzések számában gondolkodás. Ne ez legyen a mérce, hanem az, hogy mennyire vagyunk képesek az alkotmányos rend védelmére, mennyire tudjuk segíteni az átmenet robbanásmentes "levezénylésének" folyamatát, az azt irányító pártot.

Ez a segítő tevékenység azonban ma módosuláson megy keresztül. A párt és az állami kormányzati tevékenység különválása azt is jelenti, hogy az eddigi egyirányú, a párt szervei részére adott tájékoztató tevékenységet kétoldalú partneri érdekviszonnyá kell alakítani. A kapcsolattartásban tekintetbe kell venni, hogy a párt ma nem egységes, fellazult, ami fokozottan előtérbe állítja a tájékoztatásban a konspiráció elveit. Ebben domináljon a szóbeliség, és az információ olyan jellegű legyen, hogy adott esetben a nyilvánosságot is kibírja.

A pártot segíteni kell, hogy választásokra minél alaposabban felkészülhessen, hogy a választási harcot megnyerhesse.

A partneri kapcsolatban ugyanakkor következetesen érvényre kell juttatni azt az elvet, amely szerint az, hogy honnan szerezzük információinkat, az senkire nem tartozik.

A helyi vezetés felé szigorúan tilos olyan információt kiadni, amelyből akár csak következtetni lehet rá, hogy kitől származik.

G1 38

Mindezekkel összefüggésben még fokozottabb gondot kell fordítani a hálózati munkára, mivel ezen a területen is sok bizonytalanság tapasztalható, mind az operatív tisztek, mind a hálózati személyek részéről. /Pl. lehet-e kezdeményező, vállalhat-e funkciót az alternatív szervezetekben, vagy olyan aggodalom, hogy "hét pecsétetes államtitkok szívárognak ki"; és azonosíthatják személyét, félelem egy esetleges koalíciós időszaktól stb./

Nagy és fontos feladat, hogy a megtartás, a megerősítés érdekében világossá tegyük a hálózati kontingens számára, hogy ha valaha, akkor most teljes érdekazonosság fűz össze bennünket. Most tehetjük a legtöbbet, hogy a jogállamiságba való demokratikus átmenet békés körülmények között, az MSZMP vezetésével valósuljon meg. Ha nem így lesz, akkor kell félni attól, hogy a titkok kikerülnek. Ugy is fogalmazhatnánk, hogy "egy csónakban evezünk". Ezért lényeges, hogy a hálózat velünk együtt mozduljon, hogy az információszerzés mellett olyan pozícióba hozza magát, ahol van, hogy az adott szervezeten belül segíthesse ennek az átmenetnek szélsőségekről mentes megvalósítását. Mindebből következik, hogy az ésszerűség határain belül a hálózati személy irányításunkkal kezdeményező szerepet, illetve egyéb megbízatásokat vállalhat. Alapvető cél ennek révén a szélsőséges elemeket háttérbe szorítani e szerveződésekben belül és a hatásgyakorlás a szervezet tevékenységére.

Emellett törekedni kell új személyek megnyerésére, világossá tételre, ~~hogy nem a szervezetre, hanem az ott lévő szélsőséges személyekre dolgozunk.~~ Minőségi beszerzésekre van szükség. Olyan hálózati kontingens kell, amely intelligens, értelmes, politikus, produkálni képes emberekből áll, és akiknek munkája megéri, hogy esetleg fizetést is adjunk nekik. Akiknél lehetőséget látunk pozícióba hozásra, befolyásolásra, azoknak adjunk többet, 2-3000,- forinttal is.

Alapvető fontosságú az utóbbi kategóriának a meglévő keretből való minél gyorsabb kiválasztása - mióta tagja a hálózatnak, hogy dolgozik, mire alkalmas - feladattervének elkészítése, megatartási vonalának meghatározása és felkészítése, valamint folyamatos irányítása. A hálózat többi részének felülvizsgálata nem ennyire sürgős, mindenesetre a meglévő állományt igyekezzünk megtartani.

Hasonló jelentőséggel bír, hogy fokozatosan szélesítsük társadalmi bázisunkat az alternatív szervezetek felé, az egymás iránti tiszteleten alapuló partneri viszony alapján, egymás kölcsönös tájékoztatása címszóval. Szigorú konspiráció mellett - a kiadott információ tartalma és forrása tekintetében - hozzá kell szoktatni az alternatív szervezetek vezetőit ahhoz, hogy működik egy állambiztonsági szolgálat, amely a nemzet egészének érdekében tevékenykedik, a nemzet biztonságát és az alkotmányos rendet védi.

Világossá kell tenni számukra, hogy a kapcsolat a szervezetük érdekeit is szolgálja, hogy az állambiztonsági szerv a napi politikai kérdésekben következetesen semleges, hogy csak a politikai szélsőséggel szemben cselekszik.

Csoportfőnök elvtárs az operatív munka egyéb területeiről, vezetési, szervezési, szabályozási kérdéseiről szólva a következőket jegyezte meg:

Egyetértett azzal a megállapítással, hogy az operatív munkát szabályozó parancsok, utasítások jó része korszerűtlen, s hogy azok rendelkezéseit rugalmasan kell alkalmazni. Ugyanakkor felhívta a figyelmet, hogy ez nem jelentheti azt, hogy megszűnjön az egyszerű operatív munka, hogy az átmeneti helyzetben - bár tudjuk például, hogy új BTK készül - eltűnik szemünk elől a társadalomra veszélyes tevékenység.

Az eligazodásban az segít, ha megvizsgáljuk mi az, amit majd a jogállamiság keretében is fenn kell tartani, mi az, amire az átmeneti időszakban szükség van, és mi az, amitől meg kell szabadulni.

Ez utóbbi kategóriába tartoznak például az ún. vélemény-bűncselekmények vagy a ma is passzív, vagy időközben lejáratódott "F" dossziés személyek. Ilyen értelemben tehát továbbra is ellenőrzés alá kell vonni minden olyan személyt, aki a békés átmenetet veszélyeztető szélsőséges tevékenységet folytat vagy arra másokat rábírni igyekszik. E kérdéssel összefüggésben felmerült az is, hogy az állomány nem látja tisztán a munka célszerűségét, hogy nem elég tiszták a frontok. Kétségtelen, hogy az átmeneti viszonyok között nehéz megtalálni az eligazodási pontokat, de azt kell szem előtt tartani, hogy az állambiztonsági szolgálatnak továbbra is az alkotmányosság és a törvényes rend védelme lesz a feladata.

4-5 év múlva sokkal tisztább lesz a helyzet a jogállamiság keretei között, de igazán alkalmasságból, hivatástudatból most méretik meg az állomány. Nagyobb szerep jut ebben az időszakban a sokat emlegetett hivatástudatnak, a szocializmus iránti elkötelezettségnek, de mindenekelőtt a világosan gondolkodó, határozott és dinamikus vezetésnek.

Egyetértett az észrevétellel, hogy az állambiztonsági szolgálat a politikai intézményrendszerrel ellentétben akkor jó, ha centralizált. A szervezési elgondolás ezzel megegyező. Az egységes és offenzívebb feladatmeghatározás, irányítás és végrehajtás, valamint helyi partikuláris érdekek kiszűrése érdekében szükséges a szolgálat ilyen irányú korszerűsítése. A területi III/III osztályok munkaszervezéséről szólva a feladatokhoz való rugalmas és dinamikus igazodást jelölte meg rendező elvként. Az osztályvezető a saját operatív erőivel szabadon gazdálkodjon, ha úgy itéli meg, csoportosítson át erőt az elhárítási vonalak között. Az állambiztonsági helyettes, ha szükségesnek látja, az osztályok közötti létszámarányokon vezénlyéssel változtasson.

Csoportfőnök elvtárs végezetül köszönetet mondott a jelentés elkészítésében közreműködő elvtársaknak, és kérte elismerése tolmácsolását az osztály állományának a végzett munkáért. Külön köszönetét fejezte ki a Főkapitányság vezetésének azért a gondolkodásért és figyelemért, amellyel az osztály munkáját segítette, amely a beszámolóból is tükröződött.

D ö n t é s :

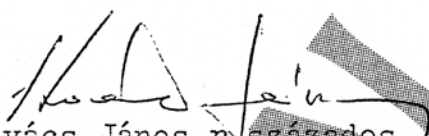
- A jelentést a parancsnoki értekezletről készült emlékeztetővel együtt még e hónapban az osztály állományával ismertetni kell. Ezen az értekezleten a csoportfőnökséget Esvégh Miklós r.ezredes, csoportfőnök-helyettes elvtárs képviselje.
- A napirendről készült emlékeztetőt az állambiztonsági helyettes elvtársaknak megküldi.

2. Csoportfőnök elvtárs a napirend keretében tájékoztatást adott a csoportfőnökséget érintő aktuális kérdésekről, Nagy Imre és társai temetésének biztosításával kapcsolatos feladatokról.

További feladatként jelölte meg, hogy szeptember 1-től meg kell kezdeni a következő évi szakmai továbbképzés tematikájának tervezését.

Az erre vonatkozó javaslatokat, elgondolásokat a Titkárság vezetőjének kell leadni.

Budapest, 1989. június 8.

Kovács János százados
operatív titkár

Nytsz.: 10-165/1989.
Készült: 1 pld. + 13 xerox
Kapják: 1.sz. pld. terj./lerakva
2.sz. pld. Esvégh et.
3.sz. pld. Dr.Földvári et.
4.sz. pld. Sóty et.
5-12.sz. pld. oszt.vez.et-ak
13.sz. pld. operatív titkár
14.sz. pld. AB Minh. Titk.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III. CSOPORTFŐNÖKSÉG
TITKÁRSÁGA

Herczeg Miklós

Törlés folyamatban!
Dr. Hellebrandt László

SZIGORUAN TITKOS!
/selejtezésig/

JÓVÁHAGYOM:

Dr. Horváth József r. vezérőrnagy
csoportfőnök

Minősítés törölve!

BM-40-16-124/1-23/2002
sz. rend alapján

2002-02-13

aláírás

E M L É K E Z T E T Ő

a BM III/III-1. Osztály 1989. június 13-i osztályértékeztetéről

Előadó: Dr. Horváth József r. vezérőrnagy, csoportfőnök elvtárs.

Csoportfőnök elvtárs bevezetőjében utalt arra, hogy az osztályértékeztet összehívását a gyorsan változó operatív és politikai helyzetben az eligazodás igénye és a változásokhoz lehetőség szerint egy körvonalazható, közérthető és reális igazodás kimunkálásának kölcsönös szándéka tette indokolttá.

Rámutatott arra, hogy az ország, a társadalom vajúdása közepette, ahogy a Belügyminisztériumnak, úgy az állambiztonsági szolgáltatnak is meg kell találni a törvényes keretek közötti működési feltételeit, és ami még fontosabb, társadalmi legitimitását. Ezzel összefüggésben nyilvánvaló, hogy a mélyebb szférákban, egy-egy konkrét elhárítási területen is hozzá kell látni ahhoz, hogy ennek a legitimitásnak a konkrét formáját, a hozzá vezető út jellemzőit, ennek stílusát, módszerét, a fő feladatokat kimunkáljuk. Mindazt, amire szükség van ahhoz, hogy egy-egy terület a maga feladatait pontosabban tudja meghatározni és teljesíteni, hogy lehetőség szerint tevékenysége az adott területen is a jogállamiságba való átmenetet segítse elő, mégpedig úgy, hogy minél kevesebb probléma keletkezzen abban a társadalmi közegben, amelyben dolgozunk, másrészt pedig azokban az emberekben, akik ezt a munkát végzik.

Tudomásul kell venni - mert ez a valóság -, hogy azok az emberek, akik e társadalmi közegben dolgoznak, mozognak, érzékelnek is, különböző tudati és érzelmi hatások érik őket.

Nem közömbös számunkra, hogy a társadalomra jellemző vajúdás, ez az átalakulási igény, és magának az átalakulásnak a tartalmi, formai változásai mit fognak eredményezni, hogy fog ez leképeződni az itt-dolgozó elvtársakban.

TN 1.11.6 III/III 123

000546

75

*16. elvűtárs a egyesítés;
Közlést követelt ne. 6*

Miután minden elhárítási területnek más-más sajátossága van, nem lett volna helyes a csoportfőnökség egészével egyszerre leülni a problémák megbeszélésére. Ezért döntött úgy a csoportfőnökség vezetése, hogy külön-külön, egy-egy osztállyal, egy-egy terület kérdés-komplexumát vizsgálja meg, természetesen a teljesség igénye nélkül, mindössze a legközvetlenebb feladatokat tekintve.

Az osztályértekezletet tehát arra kell felhasználni, hogy elindítsunk egy olyan gondolatsort, amely nem a "sebek nyalogatásával", nem a bizonytalanság terjesztésével, hanem valamiféle kikristályosodási pont keresésével foglalkozna, és megpróbálnánk önmagunk számára egy olyan fogódzót találni, amelyből kiindulva át tudjuk haladni a következő hetek, hónapok nehézségeit, másrészt ennek alapján el tudunk mozdulni annak az új profilnak, funkció- és feladatrendszernek az irányába, amelynek első variációjának egyike már ismert, hogy hogyan néz ki az állambiztonsági szolgálatnak a jövőképe. Az erre vonatkozó elgondolást június 9-én az arra illetékesek elfogadták. *Hozta mind a kormánybiznissé és megadották.*

*to
to
4* Ebben a tervezetben egy olyan biztonsági szervezet kiépítésére tettünk javaslatot, amely a következő évtizedekben képes modern felfogásban, a modern államok speciális szolgálataihoz hasonlóan önmagát legitimizálni, elfogadtatni a társadalomban, és ugyanakkor képes arra, hogy a nemzet biztonságát hatékonyan szolgálja, védelmezze.

*elvi
tot. 6* A következő lépés, hogy ezzel szinkronban önmagunk szervezetét, fő feladatait, fő munkairányát, a szükséges erő- és eszköz-átcsoportosítást megpróbáljuk önmagunk megfogalmazni. Konkrétan: az elvtársak bevonásával, az alosztályvezetőkkel egy-egy területnek, egy-egy vonalnak a helyét, feladatát osztályokon belül is áttekintsük, és a tennivalókat megfogalmazzuk. Ez a munka természetesen nem valószínű, hogy az első "nekirugaszkodásra" menni fog; ez a mostani beszélgetés is inkább impulzusadás jellegű, de az első elgondolások, javaslatok, amelyek az alosztályvezető elvtársak részéről jelentkeznek, kiindulási alapot fognak képezni.

Az alaphelyzet, amit látni kell az, hogy az osztály funkcióira, helyére más szerv nem pályázik és más szervvel nem is lehet helyettesíteni. Nem olyan, mint az ÁEH, hogy meg lehet szüntetni, helyette más szervet létrehozni, lehet más profilt adni. Számunkra a speciális szolgálati jelleg meghatározó marad. Lehet az elnevezést, a felügyeletet változtatni, lehet és kell a stílust, a módszert, a fő irányokat újragondolni a munkában, de maga a szervezet és az itt meglévő értékes ember-anyag nem helyettesíthető semmi mással.

Ezekhez a szükséges változtatásokhoz, együttes kialakításukhoz vár észrevételeket, javaslatokat a csoportfőnökség vezetése.

A bevezető után 7 elvtárs tett fel kérdést, illetve szólt hozzá. Észrevételeik, kérdéseik jórészt az Állami Egyházügyi Hivatal megszüntetésével kapcsolatban, annak egyházpolitikai és operatív-szakmai kihatásaira vonatkoztak.

TH 1.11.6 IIII/III 125

000547

76.

Csoportfőnök elvtárs válaszában a következőket mondotta:

zolt
alt
kheles

Az Állami Egyházügyi Hivatal - éppen az eddigi társadalmi-politikai modellt törvényszerűségei szerint - olyan szerv volt, amelyet kiszolgáltunk adatokkal, információkkal, igényeket fogalmaztunk meg a mi részünkről, vagyis egy szoros együttműködés volt a speciális szolgálat és az egyházak felett felügyeletet gyakorló állami szerv között. Itt a változások lényege, hogy megszűnik az a fajta konkrét, egyértelmű beavatkozás az egyházak életébe, amellyel lényegében az egyházak elsorvasztásán munkálkodtunk. Tehát, folyamatosan visszaszorítottuk ideológiailag, politikailag, szervezetiileg, személyileg az egyházak működését.

Felmerülhet a kérdés: Ha ez elmarad, akkor most az eddigi szocialista állam- és társadalomépítés helyett egy kapitalista utat választunk-e, és az eddigi visszaszorítás helyett egy felvirágoztatást akarunk-e szolgálni?

Azzal, hogy a szocializmus építésének eddigi modelljét egy pluralista demokratikus szocialista modellel akarjuk felváltani, ez nem jelenti azt, hogy megkülönböztetett helyzetet akarunk teremteni az egyházak számára. Pusztán nem akarjuk mindenáron, minden módszerrel, naponta újra és újra olyan helyzetbe kényszeríteni, amely az elsorvadását gyorsítaná.

Arról van szó, hogy ha a felszabadulás után induló népi demokratikus rendszert a hatalom nem mesterségesen felgyorsítva a változásokat, hanem egy szisztematikus folyamattal törekszik az új társadalmi formáció kiépítésére, a demokratikus igények, a társadalom és csoportjai érdekegyeztetésével a társadalom modernizálását hajtja végre a kultúrában, a tudományban, az oktatásban stb., akkor most nem kellene visszalépünk bizonyos területeken.

Most tipikusan olyan helyzet állt elő, amikor vissza kell lépni egy olyan terepre, amelyet már elhagyva gondoltunk, tehát egy '48-as időszakra, amikor újra kell gondolni, hogy a szocializmust mégis hogyan akarjuk megvalósítani, és mi a szocializmus lényege?

Ezt a lényeget kell szem előtt tartani, ez vezet el - legalábbis az eddigi pártállásfogalások lényege is ezt mutatja - a jogállamiság gondolatkörébe.

A jogállamiság nem mást jelent, mint azt, hogy egy demokratikus, pluralista, szocialista társadalmi formáció. Olyan, amely a társadalom döntő többségének mindenoldalú érdekviszonyait egyezteteti és ily módon törekszik a társadalmi érdek érvényesítésére, a társadalmi haladás elősegítésére. Ilyen szellemű lesz remélhetőleg az új Alkotmány és minden törvénymódosítás, ami bekövetkezik, az tulajdonképpen ebbe az irányba mutat.

Ebbe illeszkedik a mi témánk, az egyházak kérdése. Az egyházaknak, miután valamilyen igényt kielégítenek, a társadalomban helyük van, de nem kell őket külön támogatni, tevékenységüket szorgalmazni, mert

TH 1.11.6 IIII/III 120

000548

77.

*10' gondolkodás!
készen*

nem rajtuk múlik a szocializmus felépítése, és nem valószínű, hogy a jövő társadalmában ezek lesznek azok a legfontosabb intézmények, amelyeket minden magyar állampolgár fenn akar tartani.

Az egyház a misztikum szférájába tartozik, ezért sem kell külön megteremtés és főként drasztikus módon elszorvasztani, hanem közelni kell mindaddig, amíg a társadalom életében szerepet kap, amíg bizonyos társadalmi igényt elégít ki.

*összetétel
szociális
-eszköz*

Nekünk az átmenet időszakában az a jól felfogott érdekünk, hogy minden egyház, amely Magyarországon működik, fejtse ki hirdetett tevékenységét, hiszen minden egyháznak a béke, a szeretet, a megértés, az alázat, a társadalom szolgálata az alapvetően meghirdetett erkölcsi, politikai alapállása. A mostani helyzetben, amikor rendkívül romló gazdasági körülmények között konfliktus-szituációk szövik át a társadalmat, az egyházak rendkívül sokat tudnak tenni a társadalmi nyugalom fenntartásában, abban, hogy szervezeten tudjunk visszavonulni és újrarendezni sorainkat egy reális józan politika kialakítására, a társadalmi kibontakozás érdekében.

*nyugalom
fenntartás*

Ezért nekünk a reális társadalmi folyamatokba illeszkedve arra kell törekednünk, hogy az egyházak lehetőség szerint a társadalmi igények irányába mozduljanak, ne legyenek szélsőséges erők bázisai, ne legyen az egyházak területéről kiindítható alkotmányellenes, törvényellenes cselekvés. Nem új ellenségképet kell keresgálnunk, hanem az alkotmányellenes cselekvést kell kellő időben felderítenünk.

*szélsőséges
erők
bázisai*

A munkában az e területen kialakult jó, hatékony stílust és módszert megőrizve továbbra is a politikai eszközöket kell előtérbe helyezni. Ehhez megfelelő lehetőséget jelent majd a kormány és az egyházak képviselőiből létrejövő Tanács, illetve a leendő Kultuszminisztérium keretében tervezett egyházügyi szerv.

Ugyanakkor azt is tudomásul kell venni, hogy az a fajta beleszólás az egyházak ügyeibe, ami eddig jellemző volt, az megszűnik. Számunkra az állam és az egyház viszonylatában rendkívül fontossá válik két dolog:

*szélsőséges
erők
bázisai*

Az egyik az információszerzés - az egyházak politikailag milyen irányba mozdulnak, mit kezdeményeznek -, a másik az erre alapuló befolyásoló tevékenység.

Mindez azt is jelenti, hogy a hálózati munkára még fokozottabb gondot kell fordítani. *sőt erősíteni a fenti funkció biztonságát.*

A megnyert hálózati személyekkel olyanfajta emberi viszony kialakítására kell törekedni, amelyben világossá tesszük, hogy mi az egyházak életében nem akarunk kívülről beavatkozni, hanem az egyházak vezetésénél szeretnénk olyan helyzetet elérni, hogy a kölcsönös érdekelttség és megbecsülés alapján összehangolt lépéseket tehessünk a békés átmenet biztosítása érdekében.

TH 1.11.6 1111111 123.

000549

78.

legfontosabb feladatunk 'hálózatépítés'!

Partnereinket, segítőtársainkat biztosítani kell arról, hogy továbbra is garantáljuk anonimitásukat - ez közös érdekünk -, hogy nem engedünk olyan helyzetet kialakítani, ami számukra konfliktus-szituációt eredményezne. Tudatosítanunk kell, hogy együttműködésünk alapját a népért, nemzetért érzett felelősség képezi, és azon kell munkálkodnunk, hogy az egyház által is vallott és általunk is képviselt értékeket, célokat a nemzet jövője érdekében megőrizzük és továbbvigyük, hogy a jogállamiságba való demokratikus átmenet békés folyamatát a partneri viszony alapján, a szélsőséges erők ellen fellépve erősítsük, támogassuk.

Számolni kell azzal is, hogy a következő időszakban több vallási alapon álló világi szerveződés, párt, egyesület stb. fog létrejönni, és hogy több szerzetesrend kezdi meg működését. Erre fel kell készülni, ezekben megfelelő operatív - lehetőség szerint be-folyásolásra is alkalmas - pozíciókat kell kiépíteni. Ezért nagyon veszélyes dolog lenne, ha a hálózatépítéssel állnánk vagy annak tagjait a perifériára kezdenénk el foglalkoztatni. Ellenben meg kell vizsgálni, hogy az új helyzetben egy-egy hálózati személynek milyenek a lehetőségei. E lehetőségek és a hozzánk való viszony, képességek alapján "testreszabottan", egyedileg kell meghatározni az átmeneti időszakokra e személyek feladatait és magatartási vonalát, elvégezni ezek alapján felkészítésüket.

A hálózati munka tartalmi változásaihoz szükséges igazítani a munkát szabályozó parancsokat, utasításokat, mivel ezek rendelkezéseinek jelentős része túlhaladottá vált. Ez a munka megindult, remélhetőleg radikális és racionális változtatásokkal fog járni.

E kérdéskörhöz szorosan kapcsolódik az SZT-állomány, amelynek nagy valószínűséggel az eddigénél sokkal nagyobb szerepe lesz, ha jól kiépített, nagyon széles területet tud átfogni. A hivatásos állományból történő kihelyezéseket végleg meg kell szüntetni. A jövő útja, hogy a civil életből megfelelő felkészültségű, funkcióban lévő, hozzánk pozitívan viszonyuló embereket nyerjünk meg, és próbáljuk valamilyen módon, főként a tehetsége által "megfuttatni", és így a nekünk megfelelő helyzetbe hozni. Természetesen nem valószínű, hogy a következő években "biboros" SZT-tisztünk lesz, de ezen a területen sem kell elvetni ezt a lehetőséget. Mindenesetre rendkívül körültekintőnek kell lennünk, mert egyetlen dekonspiráció is olyan zűrzavart okozhat, amelyet nehezen tudnánk kompenzálni.

Ami a hivatalos kapcsolatokat illeti, az ÁEH bizonyos funkcióit átvevő utódszervek kialakulása után a megfelelő vezetői szinten a kapcsolatot fel kell venni, ki kell építeni. Alapkérdés viszont, hogy meg kell szüntetni az írásbeli tájékoztatást. Tehát, csak akkor és olyan témakörben szabad írásos anyagot küldeni, amely az általánosan elfogadott normák szerint a világon mindenütt a jogállamiság kereteiben működő szerveknél szokásos. Ez azért fontos, mert várható, hogy hamarosan a különböző főhatóságoknál szembe fogjuk találni magunkat a különböző alternatív szervezetekkel vagy azok tagjaival.

TH 1.11.5 111/111 123

000550

49

Ezért csak olyan típusú anyagok kerülhetnek be a tájékoztatásba, amelyek az esetleges nyilvánosságra kerülést is elbirják. Ennek megfelelően kell az operatív információkat a feldolgozás során legitimé, társadalmi fogyasztásra is alkalmassá tenni.

A jogállamiság felé haladva egy tisztultabb, szabadabb mozgást jelentő tér nyílik az állambiztonsági munkában ezen a területen is. A törvényességről, a tevékenység rendezéséről van szó. Az Alkotmányban legalább egy mondatban szerepelni fog, hogy a Magyar Népköztársaság biztonságaért egy speciális szolgálat is felelős, amely a bűnüldözés modern eszközeit alkalmazza. Erre a törvényi szabályozásra fog ráépülni a miniszteri, miniszterhelyettesi parancsok rendszere. A lényeg, hogy legitimizálni tudjuk azokat az operatív eszközöket, amelyeket használnunk kell az állam biztonságának védelmében.

Hasonlóan a modern nyugati államokbeli szisztémához, meg fog valósulni az állambiztonsági szervek állami felügyeleti rendje, amely további összetevője a szervezet legitimitásának. Természetesen e testület tagjait is köti majd a konspirációs fegyelem, a titoktartási kötelezettség.

Mindez tulajdonképpen utólag is mintegy nyíltan törvényesíti azt a munkát, amelyet titkos, belső szabályos alapján eddig is végeztünk. Ezért ne legyen senkinek lelkiismeret-furdalása, hogy ilyen vagy olyan ügyben dolgozott, vagy bizonyos intézkedésekhez asszisztált.

E változásokkal összefüggésben a másik pozitívum, hogy megszabadulunk a totalitástól, attól, hogy konkrétan az állam és egyház viszonyában valamennyi kérdésben működünk, hogy mindenről tudnunk kellett. *Nem lehetett.*

Ehhez tartozik, hogy az elhárító munka e felfogásába nem illő ügyeket le kell építeni, meg kell szüntetni. Meg kell vizsgálni, hogy az ügyekben is tükröződő jelenlegi széles horizontja az elhárító munkának indokolt-e. Tehát a felülvizsgálati munkát meg kell indítani, és az ún. "kreált" ügyektől - amelyek jórészt a még érvényben lévő parancsok alapján keletkeztek - meg kell szabadulni.

A jövőt illetően tehát e területen négy dolgot kell a munkában szem előtt tartani:

- (1) Fel kell deríteni és rá kell hangolódni az egyházakon belül felépő, az alkotmányos rendet felforgatni akaró erőkre.
- (2) Az egyházak részéről jelentkező, a társadalom életére hatással bíró politikai tendenciákról az illetékes állami szerveket időben tájékoztatni kell.
- (3) Hatásgyakorlás, befolyásolás saját operatív pozícióink révén az állami politika, illetve a progresszív egyházi vezetés támogatása érdekében.
- (4) Az előzőekkel és nemzeti érdekeinkkel szinkronban levő nemzetközi kapcsolatrendszer ápolása, működtetése.

TH 1.11.6 111/111 125

000551

80

Csoportfőnök elvtárs befejezésül rámutatott arra, hogy a jelenlegi nehéz helyzetben méginkább megnő a kommunista hivatástudattal rendelkező, a társadalom iránt elkötelezett és politikai gondolkodásában folyamatos megújulásra képes operatív tisztek szerepe, hiszen meggyőzni, cselekvésre bírni másokat csak az képes, aki maga is hisz abban, amit képvisel.

Meggyőződését fejezte ki, hogy az osztály állománya képes arra, hogy ezeknek a feladatoknak és elvárásoknak megfeleljen, hogy azokat folyamatosan megvalósítsa. Erre garanciát lát abban, hogy ez az állomány évtizedeken keresztül, ha úgy tetszik, "alázattal", sokszor a saját logikusabb, igazabb gondolatai ellenére is helytállt, tette a dolgát, s most, az új körülmények között a felgyülemlett tapasztalatait, pozitív jellemvonásait méginkább kamatoztatni fogja.

Az osztály állományának köszönetét és elismerését kifejezve kívánt jó egészséget a további feladatokhoz.

Budapest, 1989. június "22."

Kovács János r.százados
operatív titkár

Nytsz. : 10-182/1989.

Készült: 1 pld. + 13 xerox

Kapják : 1.sz. pld. felterj./lerakva

2.sz. pld. Esvégh et.

3.sz. pld. Dr.Földvári et.

4.sz. pld. Sóty et.

5-12.sz. pld. oszt.vez.et-ak

13.sz. pld. operatív titkár

14.sz. pld. ÁB Minh. Titk.

TH 1.11.6 III/III 123

000552
81.